

ภาคผนวก

## ภาคผนวก ก

### แบบสอบถาม

เรียน ท่านผู้ตอบแบบวัดจรรยาข้าราชการในระบบราชการพลเรือน

แบบวัดการรับรู้เรื่อง จรรยาข้าราชการในระบบราชการพลเรือน นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง **“จรรยาข้าราชการ : กลไกการถ่ายทอดทางอุดมการณ์ต่อความต้านทานทางการเมือง”** โดยจรรยาข้าราชการมีสาระสำคัญ 5 ส่วน ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 คือ 1) การยึดมั่นและยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง 2) ความซื่อสัตย์สุจริตและความรับผิดชอบ 3) การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ 4) การปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม และ 5) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ทั้งนี้ ข้อมูลที่ได้รับจากท่านจะมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อองค์ความรู้ในการพัฒนาระบบจรรยาข้าราชการอันส่งผลต่อสังคมไทยโดยรวม

ผลการสำรวจความคิดเห็นในครั้งนี้จะสรุปและนำเสนอในภาพรวม ผู้วิจัยขอให้ความมั่นใจแก่ท่านว่า สิ่งที่ท่านตอบลงในแบบวัดนี้ จะถูกเก็บไว้เป็นความลับและจะไม่ก่อให้เกิดผลเสียหายใดๆ ต่อตัวท่านและหน่วยงานของท่านทั้งสิ้น

สำหรับแบบวัดจรรยาข้าราชการนี้ มีทั้งสิ้น 4 ส่วน 5 หน้า คือ

ส่วนที่ 1 ถามข้อมูลเกี่ยวกับตัวท่าน

ส่วนที่ 2 ถามข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้เรื่องจรรยาข้าราชการของตัวท่าน

ส่วนที่ 3 ถามข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อจรรยาข้าราชการของตัวท่าน

ส่วนที่ 4 ถามข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านจรรยาของท่านและหน่วยงานของท่าน

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความเห็นและข้อเสนอแนะจากท่าน และขอได้โปรดตอบคำถามให้ครบทุกข้อทั้ง 4 ส่วน ซึ่งหากท่านเว้นไม่ตอบแม้เพียงข้อเดียวจะทำให้ข้อมูลใช้ไม่ได้ทั้งหมด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ที่ท่านให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ขนิษฐา สารพิมพ์า

นักทรัพยากรบุคคล สำนักงาน ก.พ.

นักศึกษาปริญญาตรีบัณฑิต สาขาสื่อสารมวลชน

คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

หมายเหตุ : ขอรับแบบวัดฯ คืนภายในวันที่ \_\_\_\_ ธันวาคม 2551

### ส่วนที่ 1 สถานภาพส่วนตัว

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ และเติมข้อความในช่องว่าง

1. เพศ ☐ 1) ชาย ☐ 2) หญิง
2. ปัจจุบันดำรงตำแหน่งประเภท..... 3. ระดับ .....
4. ปฏิบัติงานในกรม.....กระทรวง.....จังหวัด.....
5. ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในกรมปัจจุบัน ..... ปี 6. อายุราชการ.....ปี (เกิน 6 เดือน นับเป็น 1 ปี)

### ส่วนที่ 2 การรับรู้เรื่อง “จรรยาข้าราชการ” ตาม พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน

- 2.1 ท่านรับรู้หรือไม่ว่า บุคคลที่เป็นข้าราชการจะต้องยึดถือปฏิบัติตาม “จรรยาข้าราชการ”
 

☐ 1) รู้
 ☐ 2) ไม่รู้
 ☐ 3) ไม่แน่ใจ
- 2.2 ท่านรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับจรรยาข้าราชการมาเป็นระยะเวลา .....ปี .....เดือน
- 2.3 ท่านรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ “จรรยาข้าราชการ” จากช่องทางใด (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)
 

☐ 1) สื่อบุคคล : เพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนบ้าน  
☐ 2) สื่อมวลชน : วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือ วารสาร อินเทอร์เน็ต สื่อประชาสัมพันธ์  
☐ 3) การอบรมสัมมนาของสำนักงาน ก.พ. ☐ 4) อื่นๆ (ระบุ) .....
- 2.4 ในฐานะที่ท่านเป็นข้าราชการ จรรยาข้าราชการข้อใดที่ท่านรับรู้มากที่สุด
 

☐ 1) กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง

☐ 5) สามารถตรวจสอบได้

☐ 2) ความซื่อสัตย์สุจริต

☐ 6) ไม่เลือกปฏิบัติ

☐ 3) ความรับผิดชอบ

☐ 7) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน

☐ 4) การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส

☐ 8) อื่นๆ (ระบุ) .....
- 2.5 การปฏิบัติตามจรรยาข้าราชการ ก่อให้เกิดผลกระทบอะไร (โปรดเขียน 1-3 ตามลำดับ)
 

☐ 1) ใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาความดีความชอบในราชการได้  
☐ 2) เสริมสร้างประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน  
☐ 3) ทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อถือศรัทธา  
☐ 4) ผู้ปฏิบัติเกิดความภาคภูมิใจที่ได้ทำตามจรรยา  
☐ 5) หากไม่ปฏิบัติตามจะถูกลงโทษตามวินัย  
☐ 6) ปกป้องตนเองจากการกระทำความผิด รวมทั้งการกลั่นแกล้งทางการเมือง  
☐ 7) ไม่มีผลกระทบใดๆ  
☐ 8) อื่นๆ (ระบุ) .....

### ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นต่อจรรยาข้าราชการ

3.1 ท่านคิดว่า จรรยาข้าราชการต่อไปนี้มีความสำคัญในระดับใด (โปรดทำเครื่องหมาย ✓)

| จรรยาข้าราชการ                           | มาก<br>ที่สุด | มาก | ปาน<br>กลาง | น้อย | น้อย<br>ที่สุด |
|------------------------------------------|---------------|-----|-------------|------|----------------|
| 1.การยึดมั่นและยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง |               |     |             |      |                |
| 2. ความซื่อสัตย์สุจริต                   |               |     |             |      |                |
| 3. ความรับผิดชอบ                         |               |     |             |      |                |
| 4. การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส      |               |     |             |      |                |
| 5. สามารถตรวจสอบได้                      |               |     |             |      |                |
| 6.การปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เลือกปฏิบัติ    |               |     |             |      |                |
| 7. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน               |               |     |             |      |                |
| 8. อื่นๆ (ระบุ).....                     |               |     |             |      |                |

3.2 เหตุใดข้าราชการจึงควรรักษาจรรยาข้าราชการ

(โปรดเขียน 1-3 ตามลำดับ)

- ☐ 1) เป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้ข้าราชการมีความประพฤติที่ดีงาม
- ☐ 2) เป็นสิ่งช่วยรักษาระบบระเบียบความเรียบร้อย
- ☐ 3) เป็นกฎระเบียบ ข้อบังคับของหน่วยงาน หลีกเลียงไม่ได้
- ☐ 4) พัฒนาความรู้และแนวปฏิบัติตนที่ถูกต้องในการทำงาน
- ☐ 5) สร้างเกียรติและศักดิ์ศรีของข้าราชการ
- ☐ 6) สร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจให้เกิดขึ้นแก่ผู้ปฏิบัติ
- ☐ 7) ช่วยปกป้องคนดี ด้านทานการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องทางการเมือง
- ☐ 8) เป็นแบบอย่างมาตรฐานความประพฤติ ค่านิยมแก่สังคม
- ☐ 9) ให้ความโปร่งใส เป็นธรรมและตรวจสอบได้
- ☐ 10) อื่นๆ (ระบุ) .....

### 3.3 ข้อใดคืออุปสรรคของการปฏิบัติตามจรรยาข้าราชการ (โปรดเขียน 1-3 ตามลำดับ)

- ☐ 1) ผู้ปฏิบัติตามจรรยาข้าราชการขาดแรงจูงใจด้านรางวัลตอบแทนการทำความคิด
- ☐ 2) ผู้กระทำผิดจรรยาได้รับบทลงโทษไม่รุนแรง
- ☐ 3) ขัดกับค่านิยมของสังคม วัฒนธรรมองค์กร จารีตประเพณี
- ☐ 4) เป็นเรื่องนามธรรมที่เข้าใจยาก ปฏิบัติตามได้ยาก
- ☐ 5) สถานการณ์ทางการเมืองไม่เอื้ออำนวย
- ☐ 6) สถานการณ์ทางเศรษฐกิจไม่เอื้ออำนวย
- ☐ 7) ผู้บังคับบัญชาไม่เป็นแบบอย่างที่ดี
- ☐ 8) ผู้บังคับบัญชาไม่เห็นความสำคัญ ไม่ผลักดันให้เกิดการปฏิบัติตามจรรยา
- ☐ 9) ภารกิจและวิสัยทัศน์องค์กรไม่เอื้อ องค์กรไม่มีนโยบายสนับสนุนอย่างจริงจัง
- ☐ 10) ไม่เชื่อมั่นในระบบคุณธรรม
- ☐ 11) ระบบตรวจสอบไม่เข้มแข็ง
- ☐ 12) อื่นๆ (ระบุ).....

## ส่วนที่ 4 พฤติกรรมของข้าราชการในชีวิตการปฏิบัติราชการประจำวัน

### คำชี้แจง โปรดเขียน 1-3 ตามลำดับ ในข้อ 4.1 - 4.5

#### 4.1 ท่านยึดหลักในจรรยาข้าราชการเรื่องใด ในการปฏิบัติราชการ (โปรดเขียน 1-3 ตามลำดับ)

- ☐ 1) กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง
- ☐ 2) ความซื่อสัตย์สุจริต
- ☐ 3) ความรับผิดชอบ
- ☐ 4) การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส
- ☐ 5) สามารถตรวจสอบได้
- ☐ 6) ไม่เลือกปฏิบัติ
- ☐ 7) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน
- ☐ 8) อื่นๆ (ระบุ) .....

#### 4.2 จรรยาข้าราชการเรื่องใดถูกละเมิดมากที่สุดในหน่วยงานของท่าน (โปรดเขียน 1-3 ตามลำดับ)

- ☐ 1) กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง
- ☐ 2) ความซื่อสัตย์สุจริต
- ☐ 3) ความรับผิดชอบ
- ☐ 4) การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส
- ☐ 5) สามารถตรวจสอบได้
- ☐ 6) ไม่เลือกปฏิบัติ
- ☐ 7) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน
- ☐ 8) อื่นๆ (ระบุ) .....

#### 4.3 จรรยาข้าราชการเรื่องใดช่วยปกป้องจากการกลั่นแกล้งทางการเมืองได้ (โปรดเขียน 1-3 ตามลำดับ)

- ☐ 1) กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง
- ☐ 2) ความซื่อสัตย์สุจริต
- ☐ 3) ความรับผิดชอบ
- ☐ 4) การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส
- ☐ 5) สามารถตรวจสอบได้
- ☐ 6) ไม่เลือกปฏิบัติ
- ☐ 7) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน
- ☐ 8) อื่นๆ (ระบุ) .....

4.4 ท่านคิดว่าจรรยาข้าราชการเรื่องใดสอดคล้องกับวิถีปฏิบัติ ค่านิยมของท่านที่มีอยู่ก่อนแล้ว

(โปรดเขียน 1-3 ตามลำดับ)

- |                                                              |                                                     |
|--------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|
| <input type="checkbox"/> 1) กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง           | <input type="checkbox"/> 5) สามารถตรวจสอบได้        |
| <input type="checkbox"/> 2) ความซื่อสัตย์สุจริต              | <input type="checkbox"/> 6) ไม่เลือกปฏิบัติ         |
| <input type="checkbox"/> 3) ความรับผิดชอบ                    | <input type="checkbox"/> 7) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน |
| <input type="checkbox"/> 4) การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส | <input type="checkbox"/> 8) อื่นๆ (ระบุ) .....      |

4.5 ท่านคิดว่าจรรยาข้าราชการเรื่องใดขัดแย้งกับวิถีปฏิบัติ ค่านิยมในสังคม/เพื่อนร่วมงาน

(โปรดเขียน 1-3 ตามลำดับ)

- |                                                              |                                                     |
|--------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|
| <input type="checkbox"/> 1) กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง           | <input type="checkbox"/> 5) สามารถตรวจสอบได้        |
| <input type="checkbox"/> 2) ความซื่อสัตย์สุจริต              | <input type="checkbox"/> 6) ไม่เลือกปฏิบัติ         |
| <input type="checkbox"/> 3) ความรับผิดชอบ                    | <input type="checkbox"/> 7) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน |
| <input type="checkbox"/> 4) การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส | <input type="checkbox"/> 8) อื่นๆ (ระบุ) .....      |

4.6 เพื่อให้ข้าราชการพลเรือนสามัญทั่วประเทศ มีการปฏิบัติราชการโดยยึดหลักจรรยาข้าราชการดังกล่าว ท่านจะมีข้อเสนอแนะเพื่อช่วยให้ข้าราชการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างไรบ้าง

.....

.....

4.7 ในฐานะที่ท่านเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ท่านคาดหวังอะไรจากข้าราชการพลเรือน และอยากให้ข้าราชการพลเรือนเป็นอย่างไร

.....

.....

4.8 ในฐานะที่ท่านเป็นข้าราชการพลเรือนท่านมีความพึงพอใจกับการประพฤติปฏิบัติของข้าราชการพลเรือนในระดับใด (โปรดให้คะแนนจาก 100 คะแนน ท่านให้กี่คะแนน) เพราะเหตุใด

.....

.....

ขอขอบพระคุณสำหรับเวลาและทุกความเห็นที่มีประโยชน์ต่อการวิจัยเรื่องนี้

## แนวคำถามในการสัมภาษณ์เจาะลึก

### 1. คำถามสัมภาษณ์กลุ่มผู้ผลิตจรรยาข้าราชการ

#### ผู้บริหารในการผลิตจรรยาข้าราชการ

1. อุดมการณ์อะไรที่ข้าราชการได้ยึดถือเป็นเครื่องมือต่อสู้ หรือเป็นแรงต้านทานทางการเมือง ในยุคนี้ แตกต่างจากในอดีตหรือไม่
2. ข้าราชการควรยึดถืออุดมการณ์อย่างไร ในปัจจุบัน และเมื่อเปรียบเทียบกับอดีตเป็นอย่างไร
3. หากสามารถเรียงตามลำดับจรรยาข้าราชการ อะไรเป็นสิ่งสำคัญมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด เพราะอะไร
4. ท่านให้คำนิยามความหมายของจรรยาข้าราชการในปัจจุบันนี้อย่างไร
5. ในชีวิตการทำงานราชการของท่าน วิกฤติทางจรรยาข้าราชการคืออะไร ท่านมีทางออกอย่างไร และทางออกที่ท่านเลือกกระทำในแต่ละยุคแตกต่างหรือเหมือนกันอย่างไร ในฐานะที่ท่านเป็นข้าราชการทั่วไปและขณะดำรงตำแหน่งสูงสุดเป็นเลขาธิการ ก.พ.
6. แรงกดดันทางการเมืองที่ยากแก่การตัดสินใจ ท่านมีทางออกในการแก้ปัญหาโดยยึดหลักอะไร
7. จากประวัติศาสตร์ของ ก.พ. ผู้บริหารระดับสูงที่ผ่านมาไม่ค่อยเจอการแทรกแซงการทำงานจากฝ่ายการเมือง ท่านคิดว่าเป็นเพราะ ก.พ. มีจุดแข็ง-จุดอ่อนอะไร จึงรอดพ้นจากวิกฤติดังกล่าว ในขณะที่หน่วยราชการอื่นๆ เจอמרสุมดังกล่าวมาโดยตลอด
8. ท่านจะมีข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่ต้องต่อสู้กับปัญหาทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นจากการแต่งตั้งโยกย้ายที่ไม่เป็นธรรม การแทรกแซงการทำงานของนักการเมืองอย่างไร เพื่อเป็นกำลังใจต่อเพื่อนข้าราชการ
9. พฤติกรรมที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อนของข้าราชการทั่วไปในปัจจุบันเป็นอย่างไร เป็นห่วงหรือไม่ จะเสนอแนะทางออกอย่างไร
10. การปฏิบัติตามจรรยาข้าราชการของข้าราชการปัจจุบันมีอุปสรรคอย่างไร จะมีเงื่อนไขอะไรที่ทำให้จรรยาข้าราชการนี้ต้องเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่
11. การปรับตัวขององค์กร เป็นอย่างไร หลังจากมีการประกาศใช้จรรยาข้าราชการ
12. ท่านวาดอนาคตอุดมการณ์ของข้าราชการเป็นอย่างไร

### กลุ่มผู้ผลิตจรรยา

1. จรรยาข้าราชการมีที่มาอย่างไร เริ่มจากตรงไหน
2. จรรยาข้าราชการ มีการถ่ายทอดอย่างไร
3. สถานการณ์ในอดีตกับปัจจุบัน แตกต่างกันอย่างใด

### 2. คำถามสัมภาษณ์ กลุ่มผู้ใช้จรรยาข้าราชการ

#### นายแพทย์อดีตประธานแพทย์ชนบท

1. มองปัญหาเชิงจริยธรรม/ จรรยาข้าราชการปัจจุบันเป็นอย่างไร ทั้งที่เกิดขึ้นในส่วนของกระทรวงสาธารณสุข และส่วนราชการอื่นๆ ทั่วไป
2. สาเหตุของปัญหาเชิงจริยธรรมที่เกิดขึ้นของข้าราชการคืออะไร
3. ปัญหาเชิงจริยธรรมดังกล่าวเป็นที่เฉพาะตัวบุคคล วัย หรือเป็นที่ระบบ สังกัดบางหน่วยงาน เช่น บางกระทรวงที่มีผลประโยชน์ โอกาสในการกระทำ
4. แนวทางแก้ไขปัญหাজริยธรรมข้าราชการคืออะไร
5. การต่อสู้ทางจริยธรรมที่ผ่านมาของท่าน เพื่อป้องกันการแทรกแซงทางการเมือง มีต้นแบบจากใคร/อะไร อุดมการณ์ดังกล่าวมีในหน่วยงานของท่านหรือไม่ เกิดขึ้นตั้งแต่เมื่อไร
6. มีการสืบทอดอุดมการณ์ดังกล่าวอย่างไร
7. มีประวัติศาสตร์การต่อสู้ทางการเมืองอย่างไร
8. จุดเด่น- สธ. คืออะไร ที่ผ่านมามักจะมีข่าวเชิงการต่อสู้ของข้าราชการ สธ. กับฝ่ายการเมืองและ ข้าราชการมักเป็นฝ่ายได้รับชัยชนะ เป็นเพราะมีจุดแข็งอะไรที่แตกต่างจากส่วนราชการอื่นๆ รวมทั้งมีจุดด้อยหรือไม่ อย่างไร
9. จรรยาข้าราชการของ ก.พ. ที่มี 5 ประการ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 มาตรา 78 (กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง ซื่อสัตย์และรับผิดชอบ โปร่งใส ตรวจสอบได้ ไม่เลือกปฏิบัติ มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน) มีความสอดคล้องกลมกลืนกับวัฒนธรรมข้าราชการสาธารณสุขหรือไม่ น่าจะเป็นสิ่งหนึ่งที่จะช่วยต้านทาน ป้องกันการแทรกแซงทางการเมืองได้หรือไม่ อย่างไร

#### นายแพทย์ชนบทรุ่นใหม่

1. ท่านคิดหรือไม่ว่า จรรยาแพทย์ถือว่าเป็นจรรยาที่ดีที่สุดในบรรดาจรรยาข้าราชการทั้งหมด เพราะอะไร
2. ท่านได้รับการปลูกฝังจรรยาอย่างไร ได้นำไปใช้อย่างไร สามารถใช้ในยามเกิดวิกฤติทางจิตใจ เช่น การตัดสินใจทำงานบางอย่าง

3. ประวัติการทำงานของท่าน และท่านเกี่ยวข้องกับการต่อสู้ทางการเมืองบ้างหรือไม่ อย่างไร ตัดสินใจอย่างไร ยึดหลักอะไรในการทำงาน
4. ท่านคิดว่าปัญหาของจรรยาแพทย์คืออะไร วิธีการปลูกฝัง ผู้ปฏิบัติตามตัวจรรยาเอง หรือ ผู้สร้างจรรยา หรือการเมือง อย่างไร และมองสถานการณ์ทางจรรยา จริยธรรมของข้าราชการแพทย์ปัจจุบันอย่างไร

### 3. คำถามสัมภาษณ์ ข้าราชการที่ถูกผลกระทบจากการเมือง นายกสมาคมข้าราชการพลเรือน

ท่านยึดหลักการอะไร ในการต่อสู้กับการเมืองที่ไม่เป็นธรรม

#### กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

#### พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551

มาตรา 78 ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องรักษาจรรยาข้าราชการตามที่ส่วนราชการกำหนดไว้โดยมุ่งประสงค์ให้เป็นข้าราชการที่ดี มีเกียรติและศักดิ์ศรีความเป็นข้าราชการ โดยเฉพาะในเรื่องดังต่อไปนี้

- 1) การยึดมั่นและยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง
- 2) ความซื่อสัตย์สุจริตและความรับผิดชอบ
- 3) การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้
- 4) การปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม
- 5) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน

ให้ส่วนราชการกำหนดข้อบังคับว่าด้วยจรรยาข้าราชการเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะงานในส่วนราชการนั้นตามหลักวิชาและจรรยาวิชาชีพ

ในการกำหนดข้อบังคับว่าด้วยจรรยาข้าราชการตามวรรคสอง ให้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของข้าราชการและประกาศให้ประชาชนทราบด้วย

มาตรา 82 ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องกระทำการอันเป็นข้อปฏิบัติดังต่อไปนี้

- (1) ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และเที่ยงธรรม
- (2) ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ

มติของคณะรัฐมนตรี นโยบายของรัฐบาล และปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ

(3) ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการด้วยความตั้งใจ อุตสาหะ เอาใจใส่ และรักษาผลประโยชน์ของทางราชการ

(4) ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการ โดยไม่ขัดขึ้นหรือหลีกเลี่ยง แต่ถ้าเห็นว่าการปฏิบัติตามคำสั่งนั้นจะทำให้เสียหายแก่ราชการ หรือจะเป็นการไม่รักษาผลประโยชน์ของทางราชการ จะต้องเสนอความเห็นเป็นหนังสือทันทีเพื่อให้ผู้บังคับบัญชาทบทวนคำสั่งนั้น และเมื่อได้เสนอความเห็นแล้ว ถ้าผู้บังคับบัญชายืนยันให้ปฏิบัติตามคำสั่งเดิม ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตาม

(5) ต้องอุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการ จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการมิได้

(6) ต้องรักษาความลับของทางราชการ

(7) ต้องสุภาพเรียบร้อย รักษาความสามัคคี และต้องช่วยเหลือกันในการปฏิบัติราชการระหว่างข้าราชการด้วยกันและผู้ร่วมปฏิบัติราชการ

(8) ต้องต้อนรับ ให้ความสะดวก ให้ความเป็นธรรม และให้การสงเคราะห์แก่ประชาชนผู้ติดต่อราชการเกี่ยวกับหน้าที่ของตน

(9) ต้องวางตัวเป็นกลางทางการเมืองในการปฏิบัติหน้าที่ราชการและในการปฏิบัติกรอื่นที่เกี่ยวข้องกับประชาชน กับจะต้องปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการว่าด้วยมารยาททางการเมืองของข้าราชการด้วย

(10) ต้องรักษาชื่อเสียงของตน และรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย

(11) กระทำการอื่นใดตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

มาตรา 83 ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องไม่กระทำการใดอันเป็นข้อห้าม ดังต่อไปนี้

(1) ต้องไม่รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา การรายงานโดยปกปิดข้อความซึ่งควรต้องแจ้ง ถือว่าเป็นการรายงานเท็จด้วย

(2) ต้องไม่ปฏิบัติราชการอันเป็นการกระทำการข้ามผู้บังคับบัญชาเหนือตน เว้นแต่ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปเป็นผู้สั่งให้กระทำหรือได้รับอนุญาตเป็นพิเศษชั่วคราว

(3) ต้องไม่อาศัย หรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น

(4) ต้องไม่ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ

(5) ต้องไม่กระทำการหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาผลประโยชน์อันอาจทำให้เสียความเที่ยงธรรม หรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน

- (6) ต้องไม่เป็นกรรมการผู้จัดการ หรือผู้จัดการ หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกันนั้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท
- (7) ต้องไม่กระทำการอย่างใดที่เป็นการกลั่นแกล้ง กดขี่ หรือข่มเหงกันในการปฏิบัติราชการ
- (8) ต้องไม่กระทำการอันเป็นการล่อลวงละเมิดหรือคุกคามทางเพศตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.
- (9) ต้องไม่ดูหมิ่น เหยียดหยาม กดขี่ หรือข่มเหงประชาชนผู้ติดต่อราชการ
- (10) ไม่กระทำการอื่นใดตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

มาตรา 84 ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดไม่ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติตามมาตรา 81 และมาตรา 82 หรือฝ่าฝืนข้อห้ามตามมาตรา 83 ผู้นั้นเป็นผู้กระทำผิดวินัย

## กฎหมายรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550

### หมวดที่ 3 ส่วนที่ 11 เสรีภาพในการชุมนุมและการสมาคม

มาตรา 64 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร องค์การเอกชน หรือหมู่คณะอื่น

ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐย่อมมีเสรีภาพในการรวมกลุ่มเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป แต่ทั้งนี้ต้องไม่กระทบประสิทธิภาพในการบริหารราชการแผ่นดิน และความต่อเนื่องในการจัดทำบริการสาธารณะ

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งและวรรคสองจะกระทำมิได้เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อคุ้มครองประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันมิให้มีการผูกขาดตัดตอนในทางเศรษฐกิจ

### หมวด 13 จริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

มาตรา 279 มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละประเภท ให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมที่กำหนดขึ้น

มาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง จะต้องมีกลไกและระบบในการดำเนินงาน เพื่อให้การบังคับใช้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งกำหนดขั้นตอนการลงโทษตามความร้ายแรงแห่งการกระทำ

การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเป็นการกระทำผิดทางวินัย ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินรายงานต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือสภาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี และหากเป็นการกระทำผิดร้ายแรงให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพิจารณาดำเนินการ โดยให้ถือเป็นเหตุที่จะถูกถอดถอนจากตำแหน่งตามมาตรา 270

การพิจารณา สรรหา กลั่นกรอง หรือแต่งตั้งบุคคลใด เข้าสู่ตำแหน่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้อำนาจอธิปไตย รวมทั้งการโยกย้าย การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน และการลงโทษบุคคลนั้น จะต้องเป็นไปตามระบบคุณธรรม และคำนึงถึงพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลดังกล่าวด้วย

มาตรา 280 เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามหมวดนี้ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจหน้าที่เสนอแนะหรือให้คำแนะนำในการจัดทำหรือปรับปรุงประมวลจริยธรรมตามมาตรา 279 วรรคหนึ่ง และส่งเสริมให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีจิตสำนึกในด้านจริยธรรม รวมทั้งมีหน้าที่รายงานการกระทำที่มีการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมเพื่อให้ผู้รับผิดชอบในการบังคับการให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมตามมาตรา 279 วรรคสาม

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่มีลักษณะร้ายแรง หรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการดำเนินการของผู้รับผิดชอบจะไม่เป็นไปด้วยความเป็นธรรม ผู้ตรวจการแผ่นดินจะไต่สวนและเปิดเผยผลการไต่สวนต่อสาธารณะก็ได้